A felzárkózás évtizede (2005–2015). Tudomány és közművelődés a Tarisznyás Márton Múzeumban

CSERGŐ TIBOR ANDRÁS

Agyergyószentmiklósi Tarisznyás Márton Múzeumról mint egy kis-város kis intézményéről elég kevés híradás vagy publikáció jelent meg az utóbbi három évtizedben. Ilyen téren a jelen írás sem fogja maradéktalanul pótolni az évtizedek alatt felgyűlt mulasztásokat, hiányosságokat, hiszen nem tudományos igényességgel, kutatói szemlélettel foglalja össze az utóbbi évtized múzeumi dolgait. Az egyik székelyföldi múzeum iránt érdeklődő olvasó legfennebb egy kis dióhéjba csomagolt számadásnak, kissé elkésett jelentésnek is tekintheti az alábbi sorokat.

A Székelyföldön található múzeumi intézményeknek 1989 után rengeteg konjunkturális nehézséggel kellett szembenézniük, és habár már nem akadályozta működésüket a diktatúrát kiszolgáló cenzúra vagy az átkos propagandaszemlélet, mégis évekbe telt, amíg a múzeumok többsége új utakat és célokat talált. A magyar kultúrát és tudományt szolgáló intézményekké váltak, de a klasszikus beidegződéssel és elképzeléssel, miszerint ezek a múzeumok kizárólag a tudományok és a kutatók elefántcsonttoronyai, bizony elég későn sikerült szakítani. Ugyanakkor a rendszerváltás után a tudományos kutatók, tudósok markáns jelenléte sem volt a múzeumok erőssége. Ennek a meghaladott nézetnek a másik véglete az, amikor a szakmaiság teljes leépülésével egy múzeumra művelődési otthonnak szóló feladatokat szabtak. Így kezdetben a székelyföldi múzeumok jövőképe megfoghatatlan palettán mozgott: a rangos tudományos kutatóintézeti szerepkör zavaros vágyálmától az elfelejtett és lezüllött falusi kultúrház rémképéig.

A szükségszerű váltás folyamatát erőteljesen befolyásolta az a tény is, hogy a harmadik évezred elejétől szorosabb kapcsolatok épültek ki az anya-

országi múzeumokkal, így az új, modern, látogatóbarát múzeumi szemlélet és értékrendszer megismerésével jelentős változások indultak el a székelyföldi múzeumokban. Ugyanakkor a 21. század elejétől kezdődően elindult egy generációváltó folyamat, ahol az új intézményvezetők, szakképzett muzeológusok, régészek, múzeumpedagógusok megjelenésével új küldetést kaptak az önálló státussal rendelkező intézmények. A modern múzeumi szemléletet követve egyre nyitottabbá és érdekesebbé váltak, és nagyobb hangsúlyt kaptak a közművelődési programok és a publikációk. Az intézményeket fenntartó önkormányzatokkal való kapcsolattartás és viszonyulás is a legtöbb helyen ártértékelődött, az előjárók felismerték a múzeumokat fejlesztő, modernizáló beruházások fontosságát. Csíkszeredában, Székelyudvarhelyen, Sepsiszentgyörgyön és remélhetőleg Gyergyószentmiklóson is fontos inkubátorszerepet töltenek be a helyi közösség kollektív identitástudatának megerősítésében, megőrzésében. A tudományos kutatások (publikációk) és közművelődési események (új alapkiállítások) mellett az utóbbi néhány évben megjelentek a szabadidős és szórakoztató programokat ajánló múzeumi rendezvények (múzeumi fesztiválok), amelyek létjogosultságát, sikerességét a székelyföldi múzeumok évről évre növekvő látogatólétszáma is alátámasztja.

A Tarisznýás Márton Múzeumnak hasonló körülmények között kellett újra magára találnia az 1990-es évek közepén. Ebben az átmeneti évtizedben a helyi lehetőségeket figyelembe véve rendkívül szűk mozgástérrel rendelkező Gyergyószék egyetlen múzeumi intézménye. Sem megfelelő számú emberi erőforrással, sem a működéshez és fenntartáshoz elégséges anyagi támogatással nem rendelkezett a múzeum. A gyűjteménygyarapodást vizsgálva a meglévő leltárkönyvek alapján, megállapítható az a szomorú tény, hogy 1980–2004 között sem vásárlás, sem adományozás, sem kutatás vagy gyűjtés által nem bővültek a néprajzi, régészeti, történelmi, képzőművészeti és egyéb jellegű kollekciók. Kevés és elenyésző azoknak a tárgyaknak a száma, amelyek valóban bekerültek ebben az időszakban a múzeumi raktárakba. Megemlíthető és alapos tudományos kutatási tevékenységet Tarisznýás Márton halála óta (1980) senki sem folytatott a múzeum keretén belül. Az alapvető muzeológiai funkciókat sem tudta az intézmény szakszerűen ellátni, hiszen a szakszemélyzet hiánya, a raktárak, kiállítótermek, irodahelyiségek, egyszóval a múzeumi székhely állagának rossz állapota alkalmatlan közeget jelentett a működéshez. Ehhez hasonlóan kevés rendezvényt lehetett megtartani, és azokat is inkább a nyári szezonban. A múzeum a szó szoros értelmében hibernált a téli időszakban, a látogatólétszám pedig évek óta pangott. A múzeumi munkához szükséges korszerű eszközök és

felszerelések teljességgel hiányoztak, csak a nevében élt a Tarisznyás Márton Múzeum.

2004-ben az intézmény vezetését a fent leírt állapotok között kellett átvenni. Ebből az áldatlan és mozdulatlan helyzetből indult el a felzárkóztatás folyamata, amely a mai napig sem ért véget. A legegyszerűbb paramétereket tekintve az átvett örökség két műemléképületből (a székhely: a Vertán-ház és a Tinka-vízimalom), 4 fős személyzetből (2 gyűjteménykezelő és 2 teremőr), több mint 20 ezres tételű leltári gyűjteményből állt, amelyekhez köthető volt 2 régebbi alapkiállítás, melyek átlagéletkora akkor 15–20 év között lehetett. A nevetségesen alacsony költségvetés csak a beralapok biztonságát szavatolta, rendszerint a munkaközösség többségének a minimálbérszinten való fenntartását.

A múzeum felzárkóztatásának egyik legnehezebb és leghosszabb folyamata a munkaközösség állományának fejlesztése volt. Egy évtizedig tartó következetes, kitartó munkával sikerült olyan nagyrészt stabil, 10 személyből álló munkaközösséget összekovácsolni, amely megfelel mind az adminisztratív elvárásoknak, mind a szakmai kihívásoknak. A fokozatos alkalmazások, továbbképzések, előléptetések során a múzeumban található gyűjtemények élére fiatal, elkötelezett szakemberek kerültek, akik nemcsak a tárgyi örökség, hanem a vidék szellemi örökségének őreivé, kutatóivá váltak. A néprajzos muzeológus (2004), a régész muzeológus (2007), a művészettörténész muzeológus (2014), illetve a múzeumpedagógus (2015) jelenléte jelentős mértékben konszolidálta a Tarisznyás Márton Múzeum szerepét nemcsak a Gyergyói-medence közművelődési életében, hanem a tágabb értelemben vett székhelyföldi térség tudományos világában is. A kulturális, tudományos események és újabban a szórakoztató, szabadidős programok változatossága megtöbbszörözte az évek alatt a Tarisznyás Márton Múzeum látogatottságát, nyitott intézménnyé vált, ami megkövetelte, hogy időszakos jelleggel további külsős munkatársakat kelljen alkalmazni a közönségszervezés és kapcsolat terén vagy a múzeumpedagógiai foglalkozások, illetve a kézműves tevékenységek szakszerű lebonyolításához. Így szép lassan a környéken élő hagyományos népi mesterségeket ismerő kézművesek is az intézmény partnereivé váltak.

Úttörő jelentőséggel bír a régész muzeológus tevékenysége az intézmény történetében. 2008-tól kezdődően a múzeum keretén belül megindultak a régészeti kutatások. Az első években főleg a régészeti szolgáltatások kaptak fő hangsúlyt, így a Gyergyói-medencében elérhetővé vált a régészeti felügyelet elvégzése, illetve a régészeti mentőátadások saját erőforrásokból történő lebonyolítása. Fontos és szemléletváltó információhalmazt

eredményeztek ezek a régészeti feltárások, gyakorlatilag az új régészeti adatok, jelentések figyelembevételével a Gyergyói-medencében található falvak, községek középkori és kora újkori történetének átértelmezésére adtak és adnak lehetőséget. A gyergyóújfalvi, a gyergyótekerőpataki, a gyergyóalfalvi és a gyergyószentmiklósi plébániatemplomoknál végzett mentőásatások nagy részénél újra felszínre kerültek a középkori gótikus templomok fundamentumai. Az innen származó régészeti leletanyag gyarapította a múzeum régészeti gyűjteményét, sőt néhány csontmintának a C14-es ellenőrzését is elvégezve érdekes következtetéseket lehetett levonni. Egy másik fontos régészeti kutatási irányvonalat jelentett a több éve zajló szisztematikus tervásatások projektje, amely több helyszínre is kiterjedt. A város északi határában magasodó hegyvonulat legmagasabb pontján, a Pricske-tetőn (1545 m) található erődítmény és a közelében található vesztegzár (Kőházak) kutatása újabb fejezetet jelöl nemcsak a Tarisznyás Márton Múzeum intézményes történetében, hanem a székelyföldi és erdélyi régészeti kutatások színterén is. Gyakorlatilag elkezdődött a székelyföldi és az erdélyi középkori és újkori (Habsburg-időszak) határátkelőhelyek, útvonalak, kontumáciák (vesztegintézetek) régészeti kutatása. Ugyanakkor a pricskei lelőhely egyediségét, a tengerszint feletti magasságot figyelembe véve, izgalmas és egzotikus kalandnak bizonyult helyt adni a két-három hétig tartó régészeti táboroknak. Mindenesetre szisztematikus régészeti kutatótábor 1500 méter magasan nem sok helyen lehet találni az országban. A tervásatások tekintetében fontos helyszínnek bizonyult a város végén található Both vára. Az itteni feltárások és a kevés leletnek a vizsgálata (C14) során kiderült a várépítésnek a jóval korábbra való keltezése, mint ahogy addig a történeti munkákban ez elfogadott volt.

Régészeti kutatások a pricskei vesztegintézetnél – 2014

Hasonló eredményességgel zajlottak le a gyergyószárhegyi Lázár-kastély szomszédságában elvégzett régészeti feltárások, ahol gót település nyomait találták meg a régészek. A múzeum régésze a továbbiakban eljutott Maroshévíz vidékére, ahol két évben is diagnózis-felmérés-jellegű feltárásokat végeztek egy paleolitikumi hely beazonosítására.

Ugyanígy, kilépve a Gyergyói-medence térségéből, az utóbbi években a múzeum más vidékeken is vállalt régészeti feltárásokat: a gyimesi Rákóczi-vár kutatása, avagy néhány felcsíki faluban elvégzett régészeti felügyelet.

Megállapítható, hogy az utóbbi évtizedben a múzeum régészeti részlege bizonyult a legaktívabbnak, amely nemcsak a sokrétű régészeti feltárások megszervezésében, a kutatások szakszerű elvégzésében merült ki, hanem a régészeti gyűjtemény gyarapodását, a régészeti raktár megújulását tekintve is egyértelmű előrelépésnek tekinthető. 2011-ben a múzeum képesnek bizonyult az országos méretű Pósta Béla Régészeti Konferencia megszervezésére, amely fontos kitörési pontot jelentett az intézmény számára szakmai szempontból. A kutatási eredmények felől mind a hivatalos jelentések közzétételével, mind a tudományos tanulmányok megjelentetésével főleg múzeumi évkönyvekben vagy akár a tudományos konferenciákon előadások megtartásával lehetett kellő mértékben tájékozódni. Nem szabad elfelejteni, hogy a tervátsási projektek idején a múzeum szoros szakmai kapcsolatokat alakított ki a kolozsvári, jászvásári, târgoviștei egyetemi központokkal vagy a kolozsvári akadémiai intézettel és más múzeumi intézményekkel. Ennek lezárásaként a gyergyói múzeum és az EME együttműködésében kiadás alatt van egy fontos tanulmánykötet, amely a város történetéhez szervesen illeszkedő régészeti feltárások eredményeit fogja az érdeklődők számára bemutatni *Gyergyószentmiklós a régészeti kutatások tükrében* címmel, Demjén Andrea szerkesztésében.

A gyergyói múzeum legnagyobb tárgycastleománnyát a néprajzi kollekció teszi ki. Mivel az intézmény 2004-ig nem rendelkezett néprajzos muzeológussal, addig esélye sem volt a régi, közel 20 éves állandó tárlatának a felújítására. A néprajzi gyűjtemény gyarapodása is megakadt a rendszerváltozás előtti szinten, a néprajzos muzeológiát vagy kutatást senki sem végezte. Az elmúlt évtizedben ez a helyzet némiképp változott. Az első komolyabb néprajzi kutatás, illetve muzeológiai tevékenység 2005-ben indult el, ekkor határozta el a múzeum, hogy olyan új néprajzi alapkiállítást hoz létre, mely a székelyföldi múzeumok kiállítási repertoárjában hiányt képezhet. A kitűzött cél, hogy az egyes gyergyói települések legalább egy teljes viselettel képviselve legyenek, megkövetelte a meglévő viseletgyűjtemény kiegészítését. 2005–2006 során a múzeum gyűjtőakciót szervezett, aminek következtében a viselet- és textilgyűjtemény közel 200 darabbal bővült, ami jelentős szám a teljes (jelen pillanatban 800 darabot számláló) népi textíliagyűjtemény tekintetében.

2006 decemberére elkészült a *Gyergyó ünnepelőben* című viseletkiállítás, mely mai napig látogatható. A kiállítás két fő részből áll: a bevezető rész-

ben a házi textilkészítés tárgyait mutatja be, olyan eszközöket, amelyek még mindig sok gyergyói család tulajdonában megvannak, de már az új generációk nem igazán tudják róluk, hogy mire használták őket. A második részben maguk a viseletek kapnak helyet – 21 teljes viselet mutatja be a 20. század eleji gyergyói székelyek, románok, csángók öltözködéskultúráját, illetőleg egy cigány női viselet a gáborok közösségét képviseli. A kiállítás pozitív visszhangja az évek során meghozta azt az eredményt is, hogy az egyre erősödő érdeklődés a gyergyói hagyományos székely viselet rekonstrukcióját illetően a múzeumot is „képbe helyezi”. Egy másik fontos eredmény ennek kapcsán az, hogy a kiállítás megnyitásával egy időben múzeumpedagógiai foglalkozások indultak az intézményben, létrejött a Játszóház, ahol főként textilkészítők tevékenykedtek 2006-tól kezdődően. Páll Etelka kézművessel (növényi festővel és székelyfestékes-készítővel), illetve az általa képviselt Portéka Egyesület más tagjaival való együttműködés eredményezte azt, hogy néhány évig egy Textilházként emlegetett kis műhely is működött a múzeum udvarán. Az együttműködés eredményeként sikerült megvalósítani 2011-ben a *Páll Etelka székely festékesei* című néprajzi vándorkiállítást, mely a hozzá készített háromnyelvű katalógussal (*Székely festékesek*, 2012) együtt több székelyföldi múzeum mellett Magyarországon is bemutatásra került.

A Székely festékesek – 2012

A múzeum néprajzi gyűjteményének a textilkollekció mellett nagyon fontos részét képezi a Tarisznyás Márton gyűjtőmunkájának köszönhetően gazdagított hagyományos gyergyói kézművesség, kisiparosság tárgyi öröksége. A hagyományos székely mesterségek (főként a fával kapcsolatos tevékenységek, mint erdőkitermelés, ácsmunka, asztalosság, kerekesség, kádárság stb.) mellett olyan kismesterségek tárgyi örökségét is őrzi a múzeum, mint a részben a gyergyói örmények által is művelt mészároság, tímárság vagy a kalapos, kefekötő mesterség. A 2004 előttről örökölt tárgyalomány folyamatosan bővült, így 2016-ra a régi gyűjtemény és az utóbbi években beérkezett tárgyak együttese egy újabb kiállítást tesz időszerűvé.

A tárgyi örökség mellett a múzeum a gyergyói szellemi kultúrának is figyelmet szentelt. A múzeumot képviselő néprajzos muzeológus publiká-

ciói múzeumi évkönyvek, illetve a Kriza János Néprajzi Társaság kiadványai, valamint egy 2011-ben megjelent önálló kötet (Szöcs Levente: *20. századi gyergyói népi önéletrajzok – a népi önéletírás funkciói*) keretei között is a gyergyói népi írásbeliségre hívták fel a figyelmet.

A múzeum jelentős képzőművészeti gyűjteménnyel is rendelkezik. A legértékesebb részét a Karácsony János-gyűjtemény, az Elekes Vencel-gyűjtemény és újabban, 2012 óta az Incze Ferenc letétbe helyezett hagyatéka képezi. Időközönként ebből a gyűjteményből merítve a múzeum szervezett időszaki, szezonális kiállításokat önismétlő ciklusokként, de ugyanmód más helyszínekre az értékesebb alkotások nem nagyon jutottak el, hiszen az anyag feldolgozatlansága miatt a szakmai réteg sem ismerte. Egy zárt belső körforgásban hevert a képzőművészeti gyűjtemény, amely a városi galéria felszámolása óta (1995) továbbra is várta (várja) a jobb időket. Kitorési pontnak bizonyult a 2013-ban kísérleti jelleggel megszervezett, a nagyszabasi Brukenthal Múzeummal közösen jegyzett Incze Ferenc-kiállítás a Kék Házban, és ez a vállalkozás továbbra is megerősítette a szakavatott muzeológus szükségét. 2014. év első felében egy művészettörténész muzeológussal gyarapodva, megkezdődött a Karácsony-gyűjtemény számbavétele, életművének kutatása, hiszen a múzeum nagyszabású kiállítás megrendezésében volt érdekelt a festőművész halálának 40 éves évfordulójára emlékezve. Széles körű kutatás indult meg, megkezdődött Karácsony János életművének, alkotásainak szakszerű digitalizálása, számos magántulajdonban levő műalkotást sikerült a múzeum vonzáskörébe beilleszteni. A 2014 végén megnyílt nagy sikerű kiállítást a következő évben egy hiánypótló háromnyelvű katalógus kiadása követte *Forgácsok Karácsony János életművéből* címmel, amelyben részletek olvashatók a festőművész eddig nem ismert önéletírásából. A továbbiakban körvonalazódik egy albumba foglalt monografikus életmű kiadása is, de mindezt egy széles körű kutatásnak és adatgyűjtésnek kell megalapoznia.

A múzeumok lelke a gyűjtemény, ezért az utóbbi évtizedben folyamatos figyelmet szentelt a kis múzeumi munkaközösség arra, hogy akár esetleges, véletlenszerű alkalmakat kihasználva, vagy akár előre megtervezett kutatógyűjtéseket szervezve, gyarapítsa a gyergyói múzeum kollektívát. Itt külön szót érdemel a magángyűjtemények, hagyatékok átvétele, amelyek vagy letéti formában, vagy adományozás folytán az intézmény kezelésébe kerültek. Ezúton került a múzeum tulajdonába Tarisznyás Márton teljes kézirat-hagyatéka 2009-ben, melynek feldolgozása még várat magára, illetve dr. Jakab Gyula geológus megőrzésre és közkinccsá tételre kölcsönkapott páratlan ásvány- és kőzetgyűjteménye, amelyből 2008-ban egy nagyszabá-

sú természettudományi kiállítás nyílt meg a múzeumban. A mai muzeológiai elvárásokat figyelembe véve egy értékes látványraktárként lehetne rangsorolni, amely a dítrói szienitváltozatokat bemutató szakteremmel is rendelkezésére áll a geológusoknak.

Történeti és néprajzi vonalon szintén a magángyűjtők bevonásával megkezdődött a digitális fényképtárház fejlesztése, amely során az elmúlt évek alatt ritka és értékes virtuális jellegű vizuális örökséget sikerült összegyűjteni a Gyergyói-medence másfél évszázadáról. Az értékes régi fotográfiák népszerűsítése érdekében és a vidék helytörténeti eseményeinek, jelenségeinek megismertetése céljából minden évben egy falinaptárt ad ki a múzeum, amelyben az intézmény népszerűsítése mellett fontos szerep jut a helyi identitástudat fejlesztésének is.

A közművelődési programok tekintetében az utóbbi években számtalan változatos eseménynek adott helyet a gyergyói múzeum. Az alapvető szándék, a nyitott kapuk elve, hogy mindenki számára elérhetővé tenni a múzeumi szolgáltatásokat, programokat, úgy tűnik, jó úton haladt, mert a látogatottság – a kisebb méretű éves ingadozásoktól eltekintve – évről évre nőtt. Alapvetően az iskoláskorú fiatalok megszólítása volt sikeresebb, a városi és községi iskolák szervezett formában évente többször is meglátogatták az újabb és újabb időszaki kiállításokat, illetve részt vettek és bekapcsolódtak a múzeum szabadtéri rendezvényeibe. 2006-tól rendszeresen és tematikus jelleggel szerveztünk múzeumpedagógiai és kézműves foglalkozásokat, a kezdeti években szó szerint hemzsegték a gyermekek az interaktív szemléletű rendezvényeken. Több esetben külső munkatársak és kézművesek segítségére volt szükség, hogy a heti rendszerességgel tartott programokat minőségi romlás nélkül lehessen levezényelni. A hagyományörző és kézműves tevékenységek legfontosabb partnerei a helyi Portéka Egyesület és a Csabafiak Egyesülete voltak.

A tanintézményekkel való együttműködés új lendületet kapott akkor, amikor az oktatási minisztérium bevezette az iskolán kívüli tevékenységek megtartásának kötelezettségét, és az *Iskola másként* című egyhetes program idején a térség iskoláinak nagy része egy tanítási napot a múzeumban töltött el. Nagy kihívásnak bizonyult, hogy délelőtti foglalkoztatás gyanánt egy röpké hét alatt ebben a kis múzeumban hogyan lehet több, mint 2000 gyermeket befogadni és aktivizálni. Mivel a visszajelzések reménykeltőeknek bizonyultak és bátorító hatással voltak, a Tarisznyás Márton Múzeum nemcsak az iskolai időszak idejére hirdetett különféle programokat az iskola célközönség számára, hanem 2010-től kezdődően vakációs tábori programokat is szervezett.

Tehát a helyi közösséggel zajló kommunikáció ezáltal új dimenziókra talált. Nemcsak a nemzeti, vallási ünnepek és más jeles események alkalmával mozdult meg az intézmény a maga programjaival, hanem egyre inkább figyelve a helyi kulturális piac igényeit, különböző szabadidős és szabadtéri kulturális és szórakoztató programokat is útjára indított, először kísérleti jelleggel, majd folytatva azokat a hagyományteremtés céljából. Így indult útnak a magyarországi múzeumok mintájára szervezett *Múzeumok Éjszakája* rendezvény, amelyet első ízben 2007-ben szervezett meg a gyergyói múzeum, majd ezt követte a 2014 óta megszervezett *Esztenafesztivál*, amelynek a múzeum udvara ad helyet, és igazi autentikus gasztronómiai fesztiválnak, illetve az eltűnőben levő hagyományos pásztorkodásnak lett az ünnepe és találkozási alkalmá. Ezek a szabad-
téri rendezvények valójában több

Esztenafesztivál – 2015

ezer embert hoztak be a múzeum közelségébe, lokális és területi szinten is tovább erősítve a múzeum hírnevét. A gyermeknapi rendezvényekről, koncertekről, ünnepi megemlékezésekről, ismeretterjesztő előadásokról, könyvbemutatókról, időszakos kiállítások megnyitásáról beszámolni egy évtizednyi időszak függvényében a bőség zavarát jelentené.

Összegezve a fent megemlített kulturális termékek és szolgáltatások sokféleségét, a gyergyói múzeum prioritásnak tekintette a helyi társadalom, a gyergyói városi és falusi közösség bevonását a múzeumi értékközvetítő, -megőrző és -újraalkotó folyamatába, tudatosan erősítve a lokális szemlélet fontosságát, hiszen a 21. században a helyi kulturális intézményeknek egyre nagyobb erőfeszítést kell fektetniük arra, hogy stabilan fenntartható és elismert funkciókkal felvértezett szakintézmények maradhassanak a 21. század kihívásainak teljesítésében. Így a gyergyói múzeum a lokális szemlélet stratégiáját követve első számú szövetségesnek a helyi iskolákat nyerte meg, ami abban nyilvánul meg, hogy a látogatási csúcshónapok kivétel nélkül a tanítási időszakra esnek. A látogatólétszám növekedése is ezt erősíti, a helyi kulturális piac igényeinek a helyes felismerését követve például a 2014-es év rekordévnek könyvelhető el a fizető látogatók kategóriáját elemezve. A közel 7000 fizető látogató nem tűnik soknak, de a 2004. év adataival (1000 látogató) összehasonlítva jelentős növekedésről

lehet beszélni. A turizusból származó látogatólétszám alakulását tekintve nem mondható el ugyanez, sőt inkább az évek során tapasztalt stagnálásról kell beszélni, mintsem látványos növekedésről. Ilyen téren van mit tenni, aminek elsőrangú feltétele az lehet, ha komolyabb fajsúlyú kulturális beruházások célkeresztjébe kerül a múzeumi intézmény. A befogadóképesség javítása és növelése, a látogatóbarát és többnyelvű interakciós rendszerek igénye, a múzeumi szolgáltatások minőségének javulása nélkül nem fog a Tarisznyás Márton Múzeum a turizusból kinyerhető hozzáadott értéknek a haszonélvezője lenni.

A helyi örökséget megőrző és közvetítő szakintézményként a múzeum nem mondhat le azokról a stratégiai tervekről, amelyek az utóbbi évtizedben kristályosodtak ki, és elsősorban a hitelesség, a látványosság, az egységesség, illetve a tradíció és az innováció összhangjának szerves szimbiózisát követve egy erőteljes expanzív jelenlétre törekszik az elkövetkező években. A Tinka-malom környezetében elképzelt *Vízzel hajtott szerkezetek múzeumának* első kísérleti projektjeként már 2006-ban megépült az első rekonstrukciós objektuma, egy működő vízfűrész, amely ma is áll. A koncepció továbbra is felvállalható, az intézmény készül a részleg újranyitására és a további fejlesztések kivitelezésére. A koncepció alapján elsősorban turisztikai objektumként van elképzelve a részleg működtetése. Ugyanígy a múzeum szomszédságában sikerült 2009-ben elnyerni egy szép polgári ház adminisztrációs jogát, amely a város tulajdonában lévő ingatlan. Itt azóta a régészeti részleg rendezkedett be, illetve a gyűjteménykezelő-restaurátor műhely működik. A meglévő funkciók mellett jövőbeni rendeltetése alapján egy állandó képzőművészeti galériának és időszakos kiállítótermeknek adna végleges helyet. Közel 800 négyzetméteres kiállítóter kiképzéséről van szó, így jelentős mértékben növelné a jelenlegi korlátozott kiállítási felületeket.

Amint olvasható a beszámolóban, illetve tapasztalható a helyszínen és a helyi közvélemény szintjén, jelentős elmozdulás történt a Tarisznyás Márton Múzeum háza táján az utóbbi évtizedben. A felzárkóztatás folyamatának vagy a modernizációs törekvések folytatásának szándéka a továbbiakban is meghatározza a múzeumi munkaközösség ez irányú elkötelezettségét, és úgy tűnik, a Tarisznyás Márton Múzeumnak sikerült azon az úton elindulnia, amely lehetőséget biztosít a specifikus múzeumi küldetés megvalósítására.